

Position Paper t.b.v. inbreng verslag Archiefwet 2021

Beste Kamerlid,

Binnenkort stuurt u uw inbreng in voor het verslag voor de Archiefwet 2021. Naar aanleiding van het eerdere rondetafelgesprek op 23 februari sturen wij u graag extra input rondom de eenzijdige uittreding van de rijksoverheid uit de gemeenschappelijke regelingen met de regionale historische centra (RHC). Doelstelling van de RHC's is om de belangen en wettelijke verplichtingen van de partners rondom beheer van de archiefbescheiden en collecties in gezamenlijkheid te behartigen. En aanvullend om het ondergebrachte regionale cultureel erfgoed -van de gezamenlijke partners en particulieren- in samenhang en actief onder de aandacht te brengen bij het brede publiek.

Voortbestaan regionale historische centra loopt gevaar

De Archiefwet 2021 behelst een eenzijdige uittreding van het rijk uit de gemeenschappelijke regelingen van de RHC's in 2024. Dit heeft een aantal consequenties waar op dit moment te weinig rekening mee wordt gehouden:

- Op het moment dat de uittreding heeft plaatsgevonden mogen lokale overheden het e-depot (digitale bewaarplaats) van het Nationaal Archief niet meer gebruiken.
- De financiële en juridische consequenties voor de achterblijvende partners uit de gemeenschappelijke regeling zijn nog steeds onduidelijk. We zien als mogelijk effect dat de constructie van een gemeenschappelijke regeling niet meer het juiste middel voor het doel is en dat deze dan wordt opgeheven. Met ultimo mogelijk het gevolg dat
 - Huidige partners van RHC's - inclusief het Rijk - hun archiefbescheiden en collecties moeten terugnemen of elders moeten onderbrengen.
 - Hierdoor ook de huidige regionaal historische functie -het brede publiek actief betrekken bij regionaal cultureel erfgoed ingebracht door de partners en particulieren- verloren gaat
- De uittreding en de daar nog bovenop komende loskoppeling van lagere overheden van het e-depot van Nationaal Archief, heeft grote implicaties voor de digitale archivering van de lokale overheden: alle 11 RHC's (en partners) moeten een eigen e-depot inrichten, verder ontwikkelen en blijvend zelfstandig financieren. Hierdoor gaat de 1 overheidsgedachte verloren, is het verwarrend voor onze inwoners waar ze naar toe moeten, is het niet kostenefficiënt en worden er moeilijke financiële keuzes van gemeenten gevraagd. Een duurzame solide meerjarenbegroting voor gemeentes is al een enorme uitdaging.

Oproep aan u:

- De Archiefwet 2021 bevat nog talloze haken en ogen en de lagere regelgeving en besluiten zijn nog onduidelijk, denk hierbij aan uitvoerbaarheid, toepasbaarheid en financiering. Om die reden vragen wij u om de tijd nemen bij deze veelomvattende wet. Ook hier moet zorgvuldigheid boven snelheid worden gesteld!
- Helpen de gemaakte keuzes in deze wet onze inwoners? Wij betwijfelen dit ten eerste bij de uittreding van het Rijk bij de RHC's. Wij zien het liefst deze uittreding teruggedraaid worden, maar eisen ten minste duidelijkheid over de financiële en juridische consequenties. Geef medeoverheden een rol in het verdere proces, zij krijgen te maken met de uitvoering.

Mede namens provincie Fryslân, provincie Utrecht en provincie Flevoland,

Linda Voortman

Wethouder Gemeente Utrecht